

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 26. marraskuuta 2020
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2018/0170 (COD)

10008/20
ADD 1

GAF 35
FIN 520
CODEC 705

EHDOTUS NEUVOSTON PERUSTELUIKSI

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen antamiseksi asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston kanssa tehtävän yhteistyön ja Euroopan petostentorjuntaviraston tutkimusten vaikuttavuuden osalta
– Ehdotus neuvoston perusteluiksi

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 23. toukokuuta 2018 Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen Euroopan petostentorjuntaviraston (jäljempänä 'OLAF') tutkimuksista annetun asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston kanssa tehtävän yhteistyön ja OLAFin tutkimusten vaikuttavuuden osalta (jäljempänä 'OLAF-asetus'). Ehdotus perustuu SEUT 325 artiklaan (tavallinen lainsäätämismenettely).
2. Tilintarkastustuomioistuin antoi lausuntonsa nro 8/2018 15. marraskuuta 2018¹.
3. Euroopan parlamentti antoi täysistunnessaan 16. huhtikuuta 2019 lainsäädäntöpäätöslauselman, jossa se hyväksyi ensimmäisen käsittelyn kantansa². Kyseinen päätöslauselma, joka sisältää 140 tarkistusta, perustuu talousarvion valvontavaliokunnan mietintöön sekä oikeudellisten asioiden valiokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan lausuntoihin.
4. Petostentorjuntatyöryhmä on keskustellut asiasta useissa kokouksissaan kesäkuun 2018 ja toukokuun 2019 välisenä aikana. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi 12. kesäkuuta 2019 valtuutuksen aloittaa neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa³.
5. Euroopan parlamentin kanssa on järjestetty marraskuusta 2019 lähtien useita sekä fyysisiä että virtuaalisia teknisiä kokouksia, joissa on ratkaistu suuri määrä kysymyksiä. Kompromissiteksteistä ja periaatekysymyksistä päästiin yhteisymmärrykseen 26. kesäkuuta pidetyssä poliittisessä kolmikantakokouksessa, jonka jälkeen asiaa selvennettiin heinäkuussa pidetyissä teknisissä kokouksissa.
6. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi lopullisen kompromissitekstin 30. syyskuuta 2020⁴.

¹ EUVL C 42, 1.2.2019, s. 1.

² Asiak. 8570/19.

³ Asiak. 10095/19.

⁴ Asiak. 11108/20 + ADD 1 + COR 1.

II TAVOITE

7. Tällä ehdotuksella pyritään ensisijaisesti mukauttamaan OLAF-asetusta, jotta varmistetaan sujuva yhteistyö OLAFin ja Euroopan syyttäjänviraston (jäljempänä 'EPPO') välillä, jonka on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2021 alussa. Lisäksi ehdotuksella pyritään korjaamaan OLAFin tutkimusten tehokkuuden suurimmat puutteet, kuten pankkitilitapahtumiin pääsyn puute ja OLAFin raporttien ja suositusten hyväksyttävyyden kansallisissa menettelyissä, sekä selkeyttämään tiettyjä menettelysäännöksiä.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYSOINTI

A. Asian käsittely

8. Euroopan parlamentti ja neuvosto kävivät neuvotteluja päästäkseen ehdotuksesta yhteisymmärrykseen siinä vaiheessa, kun neuvosto vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa (sopimukseen pääseminen toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa). Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta vastaa kahden lainsäädäntövallan käyttäjän välillä komission avustuksella aikaansaattua kompromissipakettia.

B. Yhteenveto keskeisistä parannuksista

9. Keskeiset parannukset voidaan tiivistää seuraavasti:
 - Yksityisessä omistuksessa olevat laitteet (3 artiklan 5 kohta ja 4 artiklan 2 kohdan a alakohta): asianmukaisia oikeudellisia takeita noudattaen OLAFille myönnetään ulkoisten tutkimusten osalta pääsy yksityisessä omistuksessa oleviin laitteisiin siinä määrin kuin niitä käytetään työtarkoituksiin ja samassa laajuudessa kuin kansallisille tutkintaviranomaisille; sisäisten tutkimusten osalta viitataan asianomaisen toimielimen, elimen, laitoksen tai viraston tekemiin päätöksiin;

- Pääsy pankkitilitapahtumiin (7 artiklan 3, 3 a ja 3 b kohta): löydettiin kompromissisanamuoto, joka rajaa OLAFin pääsyoikeudet niin, että ne ovat samat kuin kansallisilla tutkijoilla, joilla on pääsy pankkitilitietoihin;
- Prosessuaalisten takeiden valvoja (9 a ja 9 b artikla): organisatorisesti valvontakomitean yhteydessä olevasta riippumattomasta tehtävästä on sovittu; valvojan tehtävät kattavat myös OLAFin tutkimuksiin sovellettavat säännöt, erityisesti menettelyvaatimukset ja perusoikeudet; valvoja voi antaa suosituksia OLAFin pääjohtajalle;
- Oikeus tutustua OLAFin kertomuksiin (10 artiklan 3 b kohta): asianomaisella henkilöllä on oikeus pyytää saada tutustua OLAFin loppuraporttiin sillä edellytyksellä, että asianmukaiset kansalliset viranomaiset, jotka toteuttavat asiaa koskevan kansallisen menettelyn, antavat nimenomaisen suostumuksensa 12 kuukauden kuluessa;
- Todisteiden hyväksyttävyyys (11 artikla): OLAFin kertomusten hyväksyttävyyttä todisteena hallinnollisissa menettelyissä ja OLAFin kanssa toteutettavaa yhteydenpitoa hyväksyttävyyteen liittyvistä ongelmista on vahvistettu;
- EPPOa tukevia OLAFin tutkimuksia koskevat tiukemmat menettelysäännöt (12 e artiklan 3 kohta): Euroopan parlamentti pyysi OLAFin valvontakomitean lausunnon perusteella, että OLAF soveltaisi vastaavia menettelysääntöjä kuin rikostutkinnoissa noudatetaan, jotta voidaan suojella rikosoikeudellisten menettelyjen yhteydessä kerättyjen todisteiden hyväksyttävyyttä; saavutettu kompromissi velvoittaa EPPOn tekemään tiivistä yhteistyötä OLAFin kanssa sen varmistamiseksi, että menettelysääntöjä noudatetaan, laajentamatta OLAFin toimivaltuuksia;

- OLAFin ja EPPOn välinen yhteistyö (12 b–12 g artikla): on löydetty kompromissi, jonka mukaan OLAFin täydentävien tutkimusten suorittaminen edellyttää EPPOn suostumusta; EPPO ei saa olla lausumatta mitään, mutta sillä ei ole velvollisuutta perustella vastalauseitaan OLAFille;
- Valvontakomitea (15 artikla): valvontakomitean oikeutta tutustua OLAFin asiakirja-aineistoon on säännelty, mikä ratkaisee näiden kahden elimen välisen pitkäaikaisen kiistan;
- Jäsenvaltioiden viranomaisten seurantaraportit OLAFille (11 ja 16 artikla): parannusta on kaavailtu, jotta OLAF voisi paremmin seurata tapauksiaan ja havaita puutteet.

IV PÄÄTELMÄ

10. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu oikeudenmukainen ja tasapainoinen kompromissi. Useita kiistanalaisia kohtia saatiin ratkaistua ottaen huomioon erittäin arkaluonteiset kysymykset, jotka liittyvät kansallisten rikosoikeudellisten menettelyjen ja unionin jäsenvaltioiden tutkintarakenteiden välisiin eroihin. OLAF-asetuksen muuttamisen molemmat tavoitteet saavutettiin: huolehditaan OLAFin ja EPPOn välisestä hyvästä yhteistyöstä ja parannetaan useita menettelynäkökohtia, jotta OLAF voi suorittaa tutkimuksensa tehokkaammin.